

Bliv bedre til arbejdet med børn og unge

Praktiske råd og personlige erfaringer
til pædagogmedhjælpere og
deres ledere om kompetenceudvikling

Indhold

Muligheder for opkvalificering	3
Uddannelsen til pædagogisk assistent – som voksenforløb (GVU)	4
Korte kurser for pædagogmedhjælper (AMU)	6
Din økonomi under opkvalificering	10
Sådan kommer du i gang som medarbejder	12
Til dig, som er leder	14

Bliv bedre til arbejdet med børn og unge

Praktiske råd og personlige erfaringer til pædagogmedhjælper og deres ledere om kompetenceudvikling. (August 2014)

Projektledelse:
Margrethe Grevy, KL, Gitte Vind, FOA

Kontakt:
FOA: Gitte Vind, givi@foa.dk, KL: Margrethe Grevy, mgv@kl.dk

Tekst: Ola Jørgensen, Klartekst, Grafisk design: Grizzly

Tryk: FOAs trykkeri, august 2014

Muligheder for opkvalificering

Erfarne pædagogmedhjælpere kender glæden ved at arbejde med børn og unge. På et tidspunkt kan der dog opstå et behov for eller en lyst til at styrke eksisterende kompetencer eller lære nyt.

Efter at have været igennem et kompetenceudviklingsforløb oplever mange, at hverdagen bliver mere spændende og tilfredsstillende, fordi de bliver bedre til at arbejde med børnene og snakke fagligt med deres kolleger. For nogle handler opkvalificeringen om at dyrke én bestemt interesse – fx arbejdet med inklusion, sprogstimulering eller konflikthåndtering. Andre vil gerne løfte deres faglige kompetencer på mange områder på én gang.

Ligeledes kan der opstå et behov på den enkelte institution for at opkvalificere en eller flere medarbejdere. Enten som en del af en større kompetenceudviklingsstrategi i kommunen eller som et ønske fra institutionens ledelse om et løft af særlige kompetencer.

I denne pjece kan pædagogmedhjælpere og ledere læse om nogle af de muligheder, der er for kompetenceudvikling af erfarne pædagogmedhjælpere.

Pjecen beskriver mulighederne i AMU-kurser og i voksenuddannelsen til pædagogisk assistent. Herunder praktiske oplysninger om økonomi under uddannelse, uddannelsessteder og optagelse.

Sidst i hæftet er der information om og inspiration til, hvad arbejdspladsen kan få ud af at tænke i opkvalificering, og hvad det kræver. Dette afsnit er særligt henvendt til institutionslederen.

” Det, man lærer, er aldrig spildt. Jeg synes, man bør tage imod tilbuddet med kyshånd.

Bag pjecen står KL og FOA, der med initiativet ønsker at oplyse om nogle af de formelle muligheder, der er for opkvalificering af erfarne pædagogmedhjælpere, som er fyldt 25 år og har mindst to års relevant erhvervs erfaring.

OBS: Pr. 1/8 2015 vil der gælde andre regler end de beskrevne for uddannelsen til pædagogisk assistent som voksenforløb (GVU). Dette skyldes aftalen om en reform af erhvervsuddannelserne d. 24/2 2014.

Uddannelsen til pædagogisk assistent som voksenforløb (GVU)

Teoretisk viden om dit fag

Når du allerede har erfaring fra arbejdet som pædagogmedhjælper, kan du tage uddannelsen til pædagogisk assistent (PAU) på ca. et år.

Med den pædagogiske assistentuddannelse kan du supplere din praktiske erfaring med mere teoretisk viden om, hvordan man drager omsorg for børn, unge og voksne. Uddannelsen omfatter blandt andet områder som:

- Pædagogik
- Kulturelle og musiske aktiviteter
- Bevægelse og idræt
- Sundhed
- Sprog, kommunikation og psykologi

Du skal også have grundfag som dansk, samfundsfag og engelsk.

Gode grunde

Du har jo allerede et arbejde som pædagogmedhjælper, så hvorfor tage en uddannelse til pædagogisk assistent? Det er der flere gode grunde til:

- Du bliver bedre til at kommunikere fagligt med både dine kolleger og forældrene
- Du får ny viden og inspiration til dit arbejde med børnene – fx om inklusion eller konflikthåndtering
- Du får en dybere forståelse for og glæde ved dit arbejde – og ofte større anerkendelse fra andre
- Du får bedre muligheder for senere at videreudanne dig, fx til pædagog

Vidste du?

At du som uddannet pædagogisk assistent bliver placeret mindst seks løntrin højere end en ikke-uddannet

Jeg er ikke helt den samme

Carina Callesen Pædagogisk assistent i den integrerede institution Klatretræet, Ringkøbing-Skjern Kommune.
Opkvalificering: Afsluttet pædagogisk assistent som GVU.

– Nu hvor jeg er tilbage efter endt uddannelse, er jeg meget mere med i den faglige dialog. Både på personalemøder og omkring det enkelte barn. Pædagogerne kommer oftere end før og spørger mig til råds, og jeg kan meget bedre byde ind med mine synspunkter, fordi jeg nu kender de faglige begreber. Og fordi jeg tør.

– Mit allerstørste udbytte af uddannelsen til pædagogisk assistent er nok den personlige udvikling. Jeg er blevet klogere på mig selv og på mine værdier. Jeg er ikke den samme som inden uddannelsen – hverken på jobbet eller derhjemme. Jeg er blevet bedre til at stå ved mine holdninger og har fået mere faglig selvtillid og selvværd.

– Min leder har været en god støtte hele vejen. Dels ved at opmuntre mig til at springe ud i det. Dels ved at formulere klare forventninger om, at jeg kom tilbage og havde noget mere at byde ind med.

Tag familien i ed

Vivian Martensen Pædagogmedhjælper i Børnehaven Skovbrynet, Aabenraa Kommune
Opkvalificering: I gang med uddannelsen til pædagogisk assistent som GVU

– I et stykke tid havde jeg gået og tænkt, at jeg havde appetit på mere viden inden for det pædagogiske område. Men selv om jeg var hurtig til at takke ja, da jeg fik tilbuddet om en assistentuddannelse, var det ikke helt uden betænkeligheder – for det var alligevel mange år siden, jeg sidst sad på skolebænken.

– Indtil videre har uddannelsen fagligt været en kæmpe gevinst. Det har blandt andet været personligt givende at møde og samarbejde med mange forskellige mennesker. Jeg kan godt lide, at undervisningen tager udgangspunkt i, at vi er voksne mennesker med erfaringer.

– Jeg vil klart opfordre andre pædagogmedhjælpere til at tage udfordringen op. Men husk at tage familien i ed, for uddannelsen svarer reelt til et fuldtidsjob. Og når der så kommer eventuel transporttid og lidt opgaveskrivning oveni, er det rart at have sikret sig opbakning og forståelse hjemmefra.

Sådan er uddannelsen bygget op

Hvis du har to års relevant erfaring og er fyldt 25 år, kan du gennemføre uddannelsen som et voksenforløb. Det betyder, at uddannelsen mest foregår på skole, fordi du ikke skal i praktik undervejs. Forløbets længde kan variere og afhænger af den plan, som uddannelsesstedet udarbejder for dig.

Når du tager uddannelsen som voksenforløb, har du de samme fag som på den ordinære pædagogiske assistentuddannelse, men undervisningen bliver tilrettelagt ud fra, at du allerede har erfaring med pædagogisk arbejde.

Undervisningen består af oplæg, gruppearbejde, diskussioner, temaundervisning, projekter, rollespil og praktiske fag. Det er et fuldtidsstudium, og du skal derfor have orlov (med løn) fra dit arbejde for at gennemføre uddannelsen. Foruden undervisningen på skolen skal du afsætte hjemmetid til

forberedelse og opgaver, da uddannelsesforløbet tidsmæssigt svarer til et fuldtidsjob.

Skoler og optagelse

Hvis du ønsker at uddanne dig til pædagogisk assistent, skal du starte med at aftale det med din leder. Dernæst kan du kontakte den nærmeste skole for at høre nærmere om uddannelsen og få vurderet, om du i kraft af dine kompetencer vil kunne tage uddannelsen på kortere tid. Du afslutter med de samme prøver som på den ordinære uddannelse.

Der er løbende optagelse på uddannelsen. Ud fra dine erfaringer udarbejder skolen en uddannelsesplan, hvor der står, hvornår du kan starte.

Den pædagogiske assistentuddannelse udbydes på mange erhvervsskoler rundt om i landet. Se hvilke på: passinfo.dk/PAU-uddannelsen/PAU-skoler.

Korte kurser for pædagog- medhjælpere (AMU)

Jeg er ikke 'bare' pædagogmedhjælper

*Nicolaj Steensgaard Pædagogmedhjælper i
Helgesvej Børnehave, Vejle Kommune*
Opkvalificering: En måneds AMU-forløb om inklusion

– Forløbet har givet mig en masse teori at knytte hverdagens erfaringer til. Jeg er også blevet bekræftet i vigtigheden i det arbejde, jeg udfører som pædagogmedhjælper. Før var jeg tilbøjelig til at tænke: "Jeg er bare pædagogmedhjælper". Nu ved jeg, at mit arbejde er vigtigt – og hvorfor.

– Kvaliteten af undervisningen og underviserne har virkelig imponeret mig, og kurserne har givet mange aha-oplevelser. Eksempelvis om, hvorfor

børn kan reagere "mærkeligt" i bestemte situationer. At arbejde med inklusion handler meget om ens indstilling og tilgang til børnene, og den er jeg blevet langt mere bevidst om.

– En meget vigtig sidegevinst ved uddannelsen har været den personlige kontakt med kursister fra andre institutioner. Det har både givet masser af sparring og gode ideer, som jeg har kunne prøve af hos os. Og så har jeg oven i købet fået flere gode venner ud af det.

Hverdagsnære kurser

Hvis du er interesseret i opkvalificering på ét bestemt område, kan et korterevarende AMU-kursus være en god mulighed. Du kan også bruge AMU-systemet til selv at stykke dit eget opkvalificeringsforløb sammen af flere kortere kurser.

AMU står for "arbejdsmarkedsuddannelse". Det er kortere kurser, der typisk varer fra et par dage til en uge. Arbejdsmarkedsuddannelser er udviklet som faglige, hverdagsnære kurser med fokus på færdigheder, du kan bruge direkte i jobbet.

Gode grunde

Der er flere gode grunde til at bruge arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) til at opkvalificere dig:

- Du kan vælge meget målrettet, hvad du interesserer dig for og gerne vil være dygtigere til
- Du får mulighed for at styrke din faglige selvtillid og udvikle dig personligt
- Du kan hurtigt tilegne dig de ønskede kompetencer og afprøve dem i dit daglige arbejde
- Du kan via et AMU-forløb få appetit på en længere uddannelse – fx til pædagogisk assistent

Ingen kender fremtiden

*Dorthe Wolfram Pædagogmedhjælper SFO
Krummeluren, Ringkøbing-Skjern Kommune.*
Opkvalificering: 10 dages AMU-forløb med fokus på inklusion.

– Alle fem pædagogmedhjælpere i SFO'en har været på samme forløb. Inden forløbet snakkede vi meget om, hvad vi skulle have ud af det – både uformelt indbyrdes og med vores leder. Det skal vi snart igen for sammen at vurdere, hvordan vi bedst kan bruge vores nye viden og inspiration i hverdagen.

– Pædagogerne er næsten lidt misundelige over, at vi medhjælpere har været af sted. Og faktisk

ville det have været en fordel, hvis hele personalet havde fået den samme viden. Men så må vi jo bare prøve at lære lidt fra os.

– Selv som erfaren pædagogmedhjælper er man nødt til at uddanne sig. Rigtig mange af os har stor livserfaring, men dét er ikke altid nok. Vi har også brug for ny viden – og for at få en dybere forståelse for nogle af de ting, vi allerede gør. Det stiller os også stærkere i en situation, hvor ingen kan sige med sikkerhed, hvordan vores arbejdsopgaver ser ud om bare nogle få år.

Lær at motivere børn til fysisk aktivitet

Mange kurser at vælge imellem

AMU-kurser om pædagogisk arbejde med børn og unge findes blandt andet inden for følgende hovedtemaer:

- Aktiviteter for børn og unge
- Kommunikation og samarbejde
- Børn og unges udvikling
- Sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse

I boblerne til højre kan du se nogle af de AMU-kurser, der henvender sig til pædagogmed-

hjælpere. Mange begynder et AMU-forløb med det tre uger lange grundkursus for pædagogmedhjælpere i daginstitutioner, men dét er ingen forudsætning for at deltage i de øvrige kurser.

Hvis du kunne tænke dig at deltage i et AMU-kursus, skal det aftales med din leder. Dernæst kan uddannelsesstedet hjælpe dig med det praktiske ift. at sammensætte et hensigtsmæssigt kursusforløb. For hvert kursus du gennemfører, får du et uddannelsesbevis, der følger dig resten af livet.

Eksempler på kurser

Kurserne udbydes typisk på social- og sundhedsskoler og professionshøjskoler over hele landet. På denne side kan du finde en samlet oversigt over alle AMU-kurser inden for det pædagogiske område: <http://www.epos-amu.dk/Uddannelser/Faggrupper>.

Din økonomi under uddannelsen

Der er ikke deltagergebyr på uddannelsen til pædagogisk assistent og på AMU-forløbene. Når det gælder den løn, du får under uddannelsen, er der dog forskel på de to:

Pædagogisk assistent som voksenforløb (GVU)

Når du følger voksendannelsen til pædagogisk assistent, betaler din arbejdsgiver din løn under uddannelsen. Alle får samme løn – uanset om de fx kommer fra et deltidsarbejde, og uanset hvilket løntrin de er på. Lønnen er på mellem 4.700 og 4.900 kr. om ugen før skat.

For nogle kan lønnen under uddannelse blive højere end deres nuværende løn – hvis de fx er på nedsat tid. Men for mange erfarne pædagogmedhjælpere vil der være tale

” Undervisningen tager udgangspunkt i, at vi er voksne mennesker med erfaringer.

om en lille indtægtsnedgang, fordi de typisk er på et højere løntrin og mister eventuelle tillæg, mens de er på skolebænken.

Mens du er på uddannelse, kan din arbejdsplads få refunderet en del af udgiften.

Løn efter uddannelse

Når du er uddannet som pædagogisk assistent, indplaceres du i et nyt grundlønsforløb for pædagogiske assistenter og får i den forbindelse en højere grundløn.

AMU-kursus

Når du følger et AMU-kursus, får du som oftest din normale løn, og din arbejdsplads kan søge om såkaldt VEU-godtgørelse. VEU-godtgørelsen udgør 80 pct. af højeste dagpengesats.

Sådan kommer du i gang som medarbejder

Hvis du er blevet interesseret i at opkvalificere dig, er der tre naturlige skridt frem mod den endelige beslutning:

1. Søg mere information

Dette hæfte giver kun en smagsprøve på de muligheder, du har for at opkvalificere dig. For at få mere at vide kan du enten:

- Spørge din leder eller tage kontakt til andre pædagogmedhjælpere, der har prøvet det
- Læse mere på nettet om de enkelte uddannelser (Se boks)
- Kontakte den nærmeste skole, der udbyder uddannelsen
- Kontakte din tillidsrepræsentant eller din lokale fagforening/a-kasse

” Det handler om at turde. Har du mod på nye udfordringer og lidt faglig bjergbestigning, så er det bare om at komme af sted.

2. Tænk dine muligheder igennem

Inden du beslutter dig for et bestemt forløb, kan det være godt at overveje en række spørgsmål:

- Hvad er mine vigtigste formål med opkvalificeringen? – fx personlig udvikling, konkrete behov i hverdagen eller langsigtede planer om videre uddannelse. Hvilke tilbud opfylder bedst disse formål?
- Er jeg klar til at skifte hverdagens arbejde ud med en periode på skole? Er jeg klar til, at der udover skoledagen også er hjemmearbejde? Er min familie?
- Hvornår vil uddannelsen tidsmæssigt passe bedst ind i både min og arbejdspladsens situation?
- Hvad vil en længere uddannelsesperiode betyde for mig økonomisk?

3. Tal med din leder

Al opkvalificering skal du aftale med din leder. Du kan altid tage emnet op, men et helt naturligt tidspunkt at tale med din leder om din opkvalificering er til den årlige MUS eller i forbindelse med status-samtaler. Her vil det blandt andet være oplagt at afklare:

- Hvordan dine ønsker til opkvalificering matcher institutionens behov
- Hvordan I sammen bedst kan forberede et godt forløb – og udnytte din nye viden, når du er tilbage
- Hvornår det vil passe bedst at placere opkvalificeringen

Det er en rigtig god idé at skrive jeres aftaler om uddannelse og opfølgning ind i din uddannelsesplan, så både du og din leder ved, hvad der er aftalt. Det er vigtigt for, at både du og institutionen får det bedste ud af dine nye kompetencer.

Tilmelding

Til uddannelsen som pædagogisk assistent skal du udfylde et ansøgningsskema, der ligger på de enkelte uddannelsessteders hjemmesider og sende det til den pågældende skole. Inden du bliver optaget, vurderer skolen på baggrund af dine tidligere erfaringer og kompetencer, hvor langt dit uddannelsesforløb skal være.

Hvis du skal deltage i et eller flere AMU-kurser, skal du gå ind på den enkelte skoles hjemmeside. Her finder du alle de AMU-kurser, skolen udbyder, og ved at klikke på titlen får du en beskrivelse af kurset og mulighed for direkte elektronisk tilmelding. Hvis du har problemer med at tilmelde dig, kan du altid spørge en kollega eller din leder til råds.

Til dig, som er leder

Hvad får institutionen ud af opkvalificering?

Et kursus eller en længere efteruddannelse bør ikke blot komme den enkelte pædagogmedhjælper til gode, men også hele arbejdspladsen. Blandt de samlede fordele kan nævnes:

- Et generelt højere fagligt niveau i løsningen af kerneopgaven
- Et bedre fagligt og kollegialt samspil mellem medarbejdergrupperne, der ofte giver alle parter større arbejdsglæde
- En styrkelse af institutionens kompetencer på særligt prioriterede områder

Forberedelse og opfølgning

Undersøgelser viser, at især tre forhold afgør, hvor gode resultater opkvalificeringen giver:

- At medarbejderen er motiveret for at lære noget nyt og bruge det i hverdagen
- At uddannelsen eller kurserne har en høj kvalitet
- At arbejdspladsen/ledelsen aktivt understøtter, at medarbejderen efterfølgende kan anvende det lærte

Faktisk er det ofte det første og det sidste punkt, der er mest afgørende for succes, og her kan du som leder spille en vigtig rolle. Dels ved at snakke opkvalificeringen igennem med medarbejderen på forhånd: Hvorfor vil vedkommende deltage? Hvad vil vedkommende gerne lære? Hvad kan det bruges til mv.? Dels ved bagefter at give plads til, at den nye viden og de nye færdigheder kan bringes i spil i hverdagen.

Det er oplagt, at den slags spørgsmål indgår i medarbejderens MUS – både før og efter opkvalificeringen. Samtidigt er det en god idé at skrive jeres aftaler om kompetenceudvikling ind i medarbejderens udviklingsplan.

Hvad betyder medarbejderens fravær for økonomi og vikarer?

Hvis medarbejderen deltager på et AMU-kursus eller tager uddannelsen til pædagogisk assistent som voksenforløb (GVU), kan institutionen modtage VEU-godtgørelse, mens medarbejderen er afsted på uddannelse. VEU-godtgørelsen svarer til 80 pct. af højeste dagpengesats og anvendes oftest til – i et vist omfang – at sikre vikardækning i medarbejderens fravær. Hvis I laver en såkaldt rotationsordning (se nedenfor), kan I få fuld vikardækning.

Institutionen skal søge VEU-godtgørelse digitalt via www.EfterUddannelse.dk. [<http://virkguiden.virk.dk/kurser/digital-veu-ansoegning-paa-efteruddannelsedk>].

Rotationsordning

Hvis medarbejdere på institutionen (eller i kommunen) skal afsted i længere tid, kan I overveje et såkaldt rotationsforløb. Det indebærer, at ledige (der ofte selv har gennemgået et kort opkvalificeringsforløb) fungerer som vikarer, mens medarbejderne er væk. En rotationsordning vil som regel blive tilrettelagt i samarbejde med jobcenteret eller den lokale fagforening/a-kasse.

Hvordan kan opkvalificering bruges strategisk?

Initiativet til opkvalificering kan komme fra flere sider. Nogle medarbejdere kommer selv og beder om det. I andre tilfælde kommer opkvalificeringen oppefra – fx som led i en større satsning, der gælder alle pædagogmedhjælpere i hele kommunen.

Du kan som leder også selv sætte opkvalificering på dagsordenen – ud fra behovene på netop jeres institution. Og da AMU-uddannelserne er rettet mod både ufaglærte og faglærte, kan de bruges til at give hele institutionen et samlet kompetenceløft. Ofte vil den enkelte skole være klar til at skræddersy et forløb, der matcher jeres behov.

Uformel kompetenceudvikling og videndeling

Dette hæfte beskriver nogle af de formelle opkvalificeringsmuligheder, der findes. Men som

leder bør man også overveje mulighederne i

uformel kompetenceudvikling, da læring mellem kolleger er med til at styrke medarbejdernes kompetencer. Særligt er det en god idé at overveje, hvordan du kan skabe rammer for, at medarbejderne deler deres viden med hinanden på en systematisk måde.

Gør det f.eks. til en vane, at en medarbejder, der har været på uddannelse, deler de tre vigtigste pointer fra uddannelsen/kurset med sine kolleger på det først kommende personalemøde. Eller få medarbejderen til at fortælle de andre om, hvordan han/hun vil bruge nogle af de nye kompetencer i praksis. På den måde bringer man de nye kompetencer i spil og spreder den nye viden ud i institutionen. Måske får de andre medarbejdere endda også blod på tanden ift. kompetenceudvikling.

Leder: Det handler om kvaliteten

Mogens Dahl Søndergaard Leder i Børnehaven Vinkelvej, Hobro, Mariagerfjord Kommune
Opkvalificering: Alle pædagogmedhjælpere er på skift af sted på et ca. fire måneder langt AMU-forløb om bl.a.: forældresamarbejde, kommunikation, aktiviteter, personalesamarbejde og inklusion. Ledige fungerer i mellemtiden som vikarer (rotation).

– I mine øjne hænger opkvalificering tæt sammen med kvaliteten i kerneydelsen. Alle ledere og pædagoger i kommunen har været af sted på uddannelse inden for den pædagogiske tilgang, vi arbejder med. Men hvis vi for alvor skal sikre kvaliteten, skal vi også have pædagogmedhjælperne med.

– De skal klædes bedre på til arbejdet med og samarbejdet om børnene. Når hele personalegruppen kommer af sted, bliver den indbyrdes faglige sparring mere kvalificeret, fordi alle, der er meget sammen med børnene, får et løft.

– Når vi fx taler om at udvikle børnenes sociale kompetencer, er det vigtigt, at alle forstår det samme – og har en fælles viden at trække på. Det nytter ikke noget, hvis kun halvdelen er med. På områder, der er helt afgørende for den kvalitet, vi skal levere, skal alle have de grundlæggende forudsætninger på plads.

Læs mere

Om den pædagogiske assistentuddannelse på Uddannelsesguiden www.ug.dk og www.foa.dk

Om AMU-kurser for pædagogmedhjælpere på www.epos-amu.dk.

Fra alle tre hjemmesider kan du finde links til de skoler i nærheden, der udbyder den uddannelse, du er interesseret i.

